

Małgorzata Supera

ul. Tagore'a 3 lok.13, 02-647 Warszawa,
tel.022 854 08 40 www.supera.pl

Warszawa, dnia 08.04.2011 r.

Trybunał Konstytucyjny

Rzeczypospolitej Polskiej

Al. Jana Christiana Szucha 12a

5 00-918 Warszawa

Skarżąca: A N

ul.

reprezentowana przez:

10 **adw. Małgorzatę Supera**

Kancelaria Adwokacka

ul. Tagore'a 3 lok.13

02-647 Warszawa

nr wpisu na listę adw. 1356

15 **SKARGA KONSTYTUCYJNA**

I. W imieniu skarżącej A N wnoszę o:

1. na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
o stwierdzenie niezgodności art. 357 § 2 zd. 2 KPC.

20 **z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 2 Konstytucji
Rzeczypospolitej Polskiej**

w zakresie jakim wyklucza sporządzenie uzasadnienia postanowienia wydanego
na posiedzeniu niejawnym, na które nie przysługuje środek zaskarżenia, tj.
postanowienia w przedmiocie oddalenia skargi na czynności komornika, co

25 uniemożliwia stronie zapoznanie się z motywami jakimi kierował się sąd
wydając orzeczenie;

2. na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym,
o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania przed Trybunałem.

II. Określenie podstaw skargi konstytucyjnej:

30 **1) wskazanie orzeczenia organu władzy publicznej, z którym skarżący
łączy naruszenie przysługujących mu praw lub wolności
konstytucyjnych;**

Orzeczenie, z którym skarżący łączy naruszenie przysługujących mu praw
i wolności konstytucyjnych to postanowienie Sądu Okręgowego w O
z dnia .12.2010 r., wydane w sprawie o sygnaturze akt ,
35 oddalające zażalenie pełnomocnika skarżącej na postanowienie Sądu
Rejonowego w O z dnia .05.2010 r. (sygn. akt).

40 **2) wskazanie podmiotowych praw lub wolności o charakterze
konstytucyjnym, których naruszenie skarżący łączy z wydaniem
orzeczenia określonego w pkt 1 wraz z podaniem przepisów
Konstytucji RP, z których prawa te lub wolności są wywodzone;**

W związku z wydanym orzeczeniem naruszone zostały prawa i wolności
o charakterze konstytucyjnym, tj. prawo do sądu w zakresie możliwości
domagania się sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez
nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły
sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) w związku z zasadą, iż ograniczenia w
zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być
45 ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne
w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku
publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej,
50 albo wolności i praw innych osób, a ograniczenia te nie mogą naruszać istoty
wolności i praw (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) w związku z regulacją

konstytucyjną stanowiącą, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP).

- 55 **3) dokładne określenie tego, w jaki sposób orzeczenie, o którym mowa w pkt 1, prowadzi do naruszenia konstytucyjnych praw lub wolności skarżącego;**

60 W skutek wydanego przez Sąd Okręgowy postanowienia motywy orzeczenia Sądu Rejonowego nie są znane stronie. Postanowienie Sądu Rejonowego zostało wydane w składzie jednego sędziego, na posiedzeniu niejawnym, bez udziału stron. Podstawą odmowy sporządzenia uzasadnienia jest przepis art. 357 § 2 zd. 2 KPC. Regulacja ta nie daje stronie możliwości merytorycznej oceny podstaw, na jakich sąd wydał rozstrzygnięcie, co stanowi zbyt duży zakres dyskrecjonalnej władzy sądu.

- 65 **4) przedstawienie argumentów wskazujących na ostateczny charakter orzeczenia, o którym mowa w pkt 1, a w szczególności, uzasadniających przekonanie, iż skarżący wyczerpał przysługujące mu środki zaskarżenia lub inne środki odwoławcze;**

70 Droga sądowa została wyczerpana. Na postanowienie Sądu Rejonowego w O z dnia .05.2010 r. o odmowie sporządzenia uzasadnienia postanowienia przysługuje zażalenie na podstawie art. 394 § 1 pkt 7 KPC. Zażalenie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w O w dniu .12.2010 r.

- 75 **5) podanie daty doręczenia skarżącemu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie będącej podstawą skargi konstytucyjnej;**

Orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, tj. postanowienie Sądu Okręgowego w O z dnia .12.2010 r.(sygn. akt) zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej w dniu 10.01.2011 r.

80   **6) podanie argumentów przemawiających za tym, iż zakwestionowane
w skardze konstytucyjnej regulacje prawne stanowiły podstawę
wydania orzeczenia, o którym mowa w pkt 1.**

Podstawą wydania postanowienia Sądu Okręgowego w O   z dnia
.12.2010 r. (sygn. akt   ) oddalającego zażalenie na
postanowienie Sądu Rejonowego w O   z dnia .05.2010 r. (sygn. akt
85   ) o odmowie sporządzenia uzasadnienia postanowienia jest art.
357 § 2 KPC, który przewiduje, że postanowienia sądu wydane na
posiedzeniu niejawnym, na które nie przysługuje środek zaskarżenia, nie
wymagają uzasadnienia.

UZASADNIENIE

90   **WRAZ Z DOKŁADNYM OPISEM STANU FAKTYCZNEGO**

I. Pełnomocnik, dnia .02.2009 r. złożył w imieniu skarżącej skargę na
czynności komornika z dnia .01.2010 r. zarzucając naruszenie art. 770 KPC oraz
§ 6 pkt 4 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia
28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez
95 Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Rejonowy w O   dnia 31.03.2010 r. oddalił skargę na czynności
komornika. Dnia 20.04.2010 r. pełnomocnik złożył wniosek o doręczenie
uzasadnienia przedmiotowego postanowienia. W dniu 17.05.2010 r. Sąd Rejonowy
odmówił jego sporządzenia. W motywach jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał
100 art. 357 § 1 zd. 1 KPC.

W dniu 26.03.2010 r. pełnomocnik złożył zażalenie na to postanowienie,
które w dniu 03.12.2010 r. Sąd Okręgowy w O   oddalił odwołując się do
przepisu art. 357 § 2 KPC.

Zgodnie z brzmieniem art. 357 § 2 KPC postanowienia wydane na
105 posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu obu stronom, chyba że przepis

szczególny stanowi inaczej. Jednakże postanowienia doręczają się z uzasadnieniem tylko wtedy, gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia.

110   **II.** Prawo do uzasadnienia orzeczenia sądowego jest komponentem konstytucyjnego prawa do sprawiedliwego i rzetelnego rozpatrzenia sprawy przez niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wskazywano, że minimalne wymogi w zakresie rzetelnej procedury wyznaczają z jednej strony nakaz podmiotowego traktowania uczestników postępowania, z drugiej zaś – zakaz arbitralnego postępowania sądu. Gwarancję 115 braku arbitralności stanowią udział zainteresowanych podmiotów w postępowaniu, zasada jawności postępowania oraz wydawanie rozstrzygnięć zawierających rzetelne, weryfikowalne uzasadnienie (m.in. wyroki TK z 30.05.2007, SK 68/06; z 16.01.2006, SK 30/05; z 2 kwietnia 2001 r., sygn. SK 10/00, postanowienie TK z 11.04.2005 r. SK 48/04). Uzasadnianie orzeczeń pełni wiele funkcji:

- 120   - sprzyja samokontroli organu orzekającego, który musi wykazać, że orzeczenie jest materialnie i formalnie prawidłowe oraz odpowiada wymogom sprawiedliwości;
- systematyzuje i wyjaśnia argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem i ułatwiają realizację orzeczenia,
- 125   - jest podstawą kontroli zewnętrznej przez organy wyższych instancji,
- służy indywidualnej akceptacji orzeczenia,
- umacnia poczucie zaufania społecznego i demokratycznej kontroli nad wymiarem sprawiedliwości;
- umożliwia kształtowanie się dyskursu prawniczego

130   Wszystkie wyżej wymienione funkcje uzasadnienia są zakotwiczone w konstytucyjnych zasadach i wartościach. Nie można sprowadzać uzasadnienia jedynie do roli motywów z jakimi powinien zapoznać się sąd drugiej instancji rozpoznając środek odwoławczy.

135   W niniejszej sprawie postanowienie oddalające skargę zostało wydane w składzie jednoosobowym, na posiedzeniu niejawnym, zatem bez możliwości udziału stron. Na podstawie art. 357 § 2 zd. 2 KPC odmówiono stronie uzasadnienia

treści orzeczenia. Tak ukształtowany przepis narusza więc konstytucyjny standard rzetelnego prowadzenia postępowania oraz zasadę zaufania.

Zrezygnowanie z konieczności sporządzenia uzasadnienia z jednoczesnym
140 wykluczeniem udziału stron w posiedzeniu niejawnym ogranicza konstytucyjne
prawa i wolności jednostki. Brak uzasadnienia uniemożliwił skarżącej zapoznanie
się z podstawami, na jakich sąd oparł wydane postanowienie. Sąd nie ujawnił wobec
strony w żaden sposób motywów rozstrzygnięcia. Brak wymogu sporządzenia
uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia jakąkolwiek kontrolę prawidłowości
145 rozumowania sądu, dając zatem przyzwolenie na arbitralność w działaniach sądu.
Zagrożenie dodatkowo potęguje fakt, że decyzja procesowa podejmowana jest przez
jednego sędziego. W takiej sytuacji ani strona lub jej pełnomocnik, ani inne
podmioty nie znając uzasadnienia, nie mają żadnej możliwości weryfikacji
słuszności postanowienia o oddaleniu skargi. Sędzia wydając postanowienie
150 o oddaleniu skargi ma zatem pełną swobodę decyzyjną. Brak uzasadnienia
uniemożliwia także kształtowanie praktyki orzeczniczej. Nie pozwala na ocenę
rozstrzygnięć przez inne sądy i komentowania orzeczeń przez przedstawicieli
doktryny prawa. Wpływa to niekorzystnie na zapewnienie spójności i wewnętrznej
logiki mechanizmów, którym jest poddawana strona. Brak znajomości praktyki
155 sprawia, że swoboda jaką dysponuje sędzia nie poddaje się wartościowaniu.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 04.11.2003 r. (sygn.
akt V KK 74/03) uzasadnienie ma za cel nie tylko przekonać o trafności
zaskarżonego orzeczenia sąd odwoławczy lub sąd kasacyjny, bo te o jego trafności
niekiedy mogą powziąć przekonanie po analizie zebranych materiałów
160 dowodowych, ale także strony (...) oraz środki społecznego przekazu, które na
podstawie uzasadnienia przede wszystkim tę trafność oceniają, a w każdym razie
wyrabiają sobie przekonanie o rzetelności wyrokowania. Dlatego uzasadnienie pełni
nie tylko funkcję procesową, ale buduje także autorytet wymiaru sprawiedliwości
i kształtuje zewnętrzne przekonanie o sprawiedliwości orzeczenia.

165 **III.** Zarzut naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji RP łączy się z naruszeniem
zasady jawności działania władzy publicznej, przyzwoitej legislacji oraz zaufania do

państwa i tworzonego prawa, które zostały wyinterpretowane przez Trybunał Konstytucyjny z art. 2 Konstytucji RP (por. wyrok z 27.11.1997 r., U 11/97 oraz orzeczenie z 8.12.1992, K 3/92). W tym miejscu wystarczy przypomnieć, że zasada

170 zaufania wywodzona z art. 2 Konstytucji RP oznacza, że jednostka ma prawo oczekiwać od władzy, której zachowanie się ocenia (ustawodawca, sąd), czytelności, przejrzystości, poszanowania zasad systemowych gwarantujących ochronę praw człowieka. Przepis art. 357 § 2 zd. 2 KPC wykluczający konieczność

175 stron jest sprzeczny z istotą demokratycznego państwa prawnego, bowiem wprowadza niejasności procedury. W ocenie skarżącej najstaranniejsze badanie przez Sąd skargi na czynności komornika nie gwarantuje przejrzystości decyzji procesowej o oddaleniu skargi z powodu braku możliwości zweryfikowania takiego postanowienia. Komunikacja racjonalnych rozstrzygnięć sądowych i ich uzasadnień

180 pozwala je łatwiej akceptować, a w konsekwencji w opinii publicznej buduje zaufanie społeczne do władzy (sądowniczej). Nierzetelne procedury sądowe, nawet jeśli nie muszą prowadzić wprost do faktycznego zawieszenia obowiązywania konstytucyjnego prawa do sądu, a pośrednio do unicestwienia innych praw i wolności konstytucyjnych, których ochronę gwarantuje prawo do sądu to jednak

185 przez fakt naruszenia zaufania, jakie musi wytwarzać rzetelna procedura sądowa, muszą budzić zastrzeżenia. Uzasadnia to tezę, że sprawiedliwość proceduralna należy do istoty konstytucyjnego prawa do sądu, albowiem prawo do sądu bez zachowania standardu rzetelności postępowania byłoby prawem fasadowym (por. wyrok TK z 16.01.2006 r., sygn. akt SK 30/05).

190 **IV.** Należy jednocześnie wskazać, że w przypadku tak ukształtowanego przepisu KPC nie zachodzą sytuacje dopuszczalnego na mocy art. 31 ust. 1 Konstytucji RP ograniczenia konstytucyjnych praw i wolności. Skutek jaki wywołuje regulacja art. 357 § 2 zd. 2 KPC jest nieproporcjonalny do ciężarów jakie nakłada ten przepis na obywatela. Skarżący przygotowuje merytorycznie skargę,

195 uiszcza wpis i dochowuje wszelkich innych wymogów formalnych. Jego wysiłek powinien zostać zrównoważony przez informację o powodach oddalenia skargi zawartą w uzasadnieniu postanowienia. Ograniczenie nie jest uzasadnione i konieczne potrzebą ochrony wartości konstytucyjnej, jaką jest uzyskanie

rozstrzygnięcia sprawy we właściwym, rozsądnym czasie. Zasada ekonomii
200 procesowej (rozstrzygnięcie spraw w rozsądnym czasie) nie może odbierać stronie
możliwości skontrolowania orzeczenia sądu. Postanowienie, co do którego
odmówiono sporządzenia uzasadnienia nie można traktować jako incydentalnego,
jak sugeruje Sąd Okręgowy w C . Nie można niniejszej sprawy rozpatrywać
w oderwaniu od innych elementów charakteryzujących postępowanie w danej
205 sprawie. Jeśli ustawodawca przyznał skarżącej prawo do złożenia zażalenia na
czynność komornika, to postępowania wszczęte w wyniku złożenia takiego środka
musi odpowiadać zasadom rzetelnego procesu.

V. Wobec powyższego należy stwierdzić, że niekonstytucyjna jest kumulacja
następujących ograniczeń: braku konieczności zawiadomienia strony/jej
210 pełnomocnika o posiedzeniu na którym zostanie rozpoznana skarga na czynności
komornika; niejawnosc postępowania w sprawie oraz brak obowiązku sporządzenia
uzasadnienia.

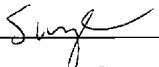
VI. Problematyka uzasadnień orzeczeń wydawanych na posiedzeniu
niejawnym była przedmiotem badań Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z dnia
215 30.05.2007 r. (sygn. akt SK 68/06) Trybunał rozważał, czy przepis art. 398⁹ § 2 zd.
2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, który
przewidywał, że Sąd Najwyższy wydając postanowienie na posiedzeniu niejawnym
o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie musi
pisemnie uzasadniać swojej decyzji.

220 Trybunał uchylił rzeczony przepis uznając, że jest niezgodny z art. 45 ust. 1
w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodził się
przy tym ze stanowiskiem skarżącej oraz Rzecznika Praw Obywatelskich.
Argumentował, że tak ukształtowana instytucja nie daje stronie możliwości
merytorycznej oceny podstaw, na jakich sąd wydał rozstrzygnięcie, co stanowi zbyt
225 duży zakres dyskrecjonalnej władzy sądu. Wskazał również, że jest to naruszenie
zasady zaufania obywateli do organów państwa, co jest sprzeczne z art. 2
Konstytucji RP.

W związku z powyższym wnoszę jak na wstępie.

230

_____
adw. Małgorzata Supera

Załączniki:

1. Skarga na czynności komornika z dnia .02.2010 r.,
2. Postanowienie Sądu Rejonowego w O z dnia .03.2010 r.,
- 235 3. Wniosek o doręczenie uzasadnienia,
4. Postanowienie Sądu Rejonowego w O z dnia .05.2010 r.,
5. Zażalenie z dnia .05.2010 r.,
6. Postanowienie Sądu Okręgowego w O z dnia .12.2010 r. wraz dowodem doręczenia w dniu 10.01.2011 r.,
- 240 7. pełnomocnictwo wraz z dowodem opłaty,
8. 4 odpisy skargi